

En Lluís Marian Vidal i Carreras

1842 - 1922 †

Complint la comanda feta en la sessió del mes de febrer del present any de redactar una nota biogràfica del nostre preuat membre, hem cregut complir aquest deure amb les petites notes que exposem.

Nasqué a Barcelona en 6 d'octubre de 1842 essent sos pares D. Marian Vidal i D.ª Paula Carreras, cristiana família originària de Cardona-Piera. Graduat de batxiller a nostra ciutat passà a estudiar en 1861 la carrera de enginyer de mines a Madrid, entrant en el cos en 1866, actuant en les mines de l'Estat a Linares i en la província de Terol, passant després a les terres catalanes de on no va moure's quasi més, tenint a llur jurisdicció els districtes miners de les províncies de Catalunya.

Els primers fruits científics de llurs treballs foren publicats a la *Revista Minera* en 1871, on dóna compte d'una excursió geològica per el Nord de Berga, establint, encar que erròniament, l'edat dels lignits que s'exploten a Serchs, Figols, etz... donant també com eruptiu el granit del Serrat Negre que després rectificà.

El Director de la *Comisión del Mapa Geológico de España* D. Manuel Fernández de Castro, reconeixent la valua del jove geòlec català, l'agregà al personal de la Comissió, encarregant-li la geologia de les províncies catalanes com també la de les Balears, donant dades més precises sobre les formacions de aquestes illes que les dels geòlecs estrangers Elie de Beaumont, La Marmora, Haime, Bouvy, etz...

En 1875 ingressà com membre de la *Société Géologique de France* qui després el nomenà Vispresident, honor que no ha rebut cap més peninsular, exceptuat el Dr. Almera, poc després entrà a formar part de la *Real Academia de Ciencias Naturales y Artes de Barcelona* tractant en son discurs d'entrada «*De la edad geológica que debe asignarse a las hieladas rojas subnummulíticas de las provincias de Barcelona y Gerona*». Des de 1833 era membre corresponent de la *Real Academia de Ciencias Exactas Físicas y Naturales de Madrid*, proposat per son Director D. Manuel Fernández de Castro.

La geologia o més ben dit les ciències naturals i l'excursionisme tenen un estret lligam, dignificant-se mutuament; el nostre geòlec fou un ferm excursionista, donant les primícies de llur treball al *Centre Excursionista de Catalunya* en Maig 1894, tractant de «*Les Coves prehistòriques de Lleida*» essent aquesta conferència quasi de les primeres fites de prehistòria catalana.

A fora de Catalunya col·laborà en les investigacions hidrològiques adès oficials adès particulars i a aquests estudis donà preferència en llur direcció de la *Comisión del Mapa Geológico de España* en 1909.

Els estudis predilectes d'En Vidal foren sempre els paleontològics: en llur nodrida biblioteca existien la quasi totalitat de les obres clàssiques de paleontologia secundària, especialment cretàica, no faltant moltes del terciari. Amb aquest fonament, que falta a la quasi totalitat dels investigadors, ja que de les corporacions oficials poc es pot esperar, fou possible a nostre geòlec l'estudi de centenars d'espècies noves que desgrigué, previ assentiment dels paleontòlecs estrangers més distingits a quins comunicava i hauràn de comunicar les noves troballes.

Entre les novetats paleontològiques podem esmentar la memòria sobre el gènere *Fistulana* on es rectificà la diagnosi que d'aquest mol·lusco havia donat en Deshayes; el notable descobriment del *Palaeobatrachus* en les filades del juràssic superior de Sta. Maria de Meyà feu modificar el sentir dels paleontòlecs respecte al temps de l'aparició de la granota que es col·locava en el terciari i el *Pseudoasterophyllites* considerat com a cretàic passà també al juràssic.

Nombrosíssimes són les formes tant genèriques com específiques del cretàic que ha descrit com a noves, essent dignes de particular esment els estudis que sobre els vertebrats oligocènics feu degut a son interès el paleontòlec Ch. Deperet.

El famós *Dryopithecus* de la Seu descobert per en Coromines fou objecte d'un esmerat estudi. En aquests últims temps ens cap el honor de haver-li fet publicar quasi un centenar d'espècies noves inèdites i de les que encara resten algunes per publicar i que nostra Institució acollirà en ses pàgines com a homenatge pòstum al gran mestre.

Les altres branques de la geologia foren també conreades amb amor per en Vidal essent digne d'esment la troballa de l'*Aerinita* substància de qual natura mineral havien dubtat els naturalistes per l'absoluta ignorància en que es trobaven respecte al lloc d'on procedien els exemplars coneguts. Fou també dels primers descobridors de la *Rivotita* a Catalunya.

Moltíssimes foren les corporacions nacionals, peninsulars i estrangeres que el tingueren com a membre i moltes de llur direcció; nostra Institució el comptà com soci protector des de 1903 i en 1917 li fou tramès per la Junta el títol de Membre de Govern i protector. Quan se li indicà la conveniència de que honorés nostre Butlletí amb llur col·laboració, no tardà en trametre els treballs que se han publicat en 1920 i 1921. Si nombroses foren les relacions corporatives no menys ho són les personals amb homes de ciències i per a no citar noms ens contentem en transcriure les espècies noves per la ciència que li dedicàren i perpetuaràn son nom.

Després de un treball continuu de més de 60 anys, dedicat tot ell a l'estudi, amb nombroses publicacions de mineria, hidrologia, prehistòria,

geologia i paleontologia que les futures generacions sempre admiraran, ha rendit tribut al Creador en 10 Gener de 1922. Els tresors de llur biblioteca i museu, cedits a la *Real Acadèmia* i *Junta de Ciències Naturals* respectivament, potser despertaran nous conreadors de les investigacions que portaren a nostre sabí a la plenitud de la glòria científica en aquest món.

Especies dedicades a EN VIDAL.

Aethalion Vidali Sauvage. 1903.

Peix del Kimeridgià de Santa Maria de Meyà (Lleida) descrit en *Noticia sobre los peces de la caliza litográfica de la provincia de Lérida*. Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona 3.ª época. Vol. IV. pag. 477. Lam. II. fig. 2.

Ampullina Vidali Cossmann. 1897.

Mol·lusco gasteropod del Eocènic de Ager (Lleida) descrit en el treball «*Estudio de algunos moluscos eocenos del Pirineo Catalán*». Boletín de la Comisión del Mapa Geológico de España, tomo 23, pag. 176. Lam. VIII fig. 23-24.

Anisoria Vidali Mallada. 1917.

Poliper del Garumnià de Isona descrit en el treball *Nota paleontológica sobre el cretáceo de Catalunya* por Luis Mariano Vidal. Asociación Española para el Progreso de las Ciencias. Congreso de Sevilla.

Aplosmilia Vidali d'Angelis. 1905.

Poliper del aptià de Marmellà (Tarragona) descrit en el treball «*Corali del Cretacico inferiore della Catalogna*». Paleontographia Italica. Vol. XI, planxa XV.

Benoistia Vidali Cossmann. 1906.

Mol·lusco gasteropod del eocènic de Perauba (Lleida) descrit en la obra «*Estudio de algunos moluscos eocénicos del Pirineo Catalán*». Boletín de la Comisión del Mapa Geológico de España, tomo 28, pag. 145. Lam. B fig. 6, 7, 8.

Bithinia Vidali Cossmann. 1921.

Mol·lusco gasteropod del oligocènic de Terol (Catalunya?) citat en el treball «*Essais de Paleoconchologie comparée*», tomo 12, pag. 148. Planxa IV, fig. 21. Paris.

Calamophyllia Vidali Mallada. 1892.

Poliper del garumnià de Isona (Lleida).

Cardium Vidali Coquand. 1880.

Mol·lusco lamelibranquí del Yothomagià de Batna (Argèlia) descrit en la obra «*Etudes supplémentaires sur la Paleontologie algérienne*».

Cardium Vidali Cossmann. 1912.

Mol·lusco lamelibranquí del Miocènic?

Cerithidea Vidali Cossmann. 1906.

Mol·lusco gasteropod del eocènic de Catalunya citat com sinònim en el treball «*Essais de Paleoconchologie comparée*», tomo VI, pag. 114.

Coptosoma Vidali Lambert. 1899.

Equinid eocènic de Montserrat (Barcelona) descrit en el treball «*Description des Echinides Fossiles de la province de Barcelone*». Memoires de la Société Géologique de France. Paleontologie. Tomo IX n.º 24, pag. 35. Planxa II, fig. 10, 11, 12.

Corbula Vidali Cossmann. 1897.

Mol·lusco lamelibranquí del eocènic de Ager (Lleida) descrit en el treball «*Estudio de algunos moluscos eocenos del Pirineo Catalán*». Boletín de la Comisión del Mapa Geológico de España, tomo 23, pag. 167. Lam. VI, figs, 10-11, lam. VIII, fig. 39.

Echinanthus Vidali Cotteau. 1890.

Equinid del eocènic de Callosa (Alacant) descrit a l'obra «*Echinides eocenes de la province d'Alicante*». Memoires de la Societe Geologique de France. 3.ª série, tomo V, pag. 62 planxa VIII, fig. 1-4.

Echinolampas Vidali Cotteau. 1890.

Equinid del eocenic de Callosa (Alacant) descrit al obra «*Echinides eocenes de la province d'Alicante*». Memoires de la Société Geologique de France. 3.ª serie, tomo V, pag. 75. planxa IX, fig. 8-10.

Euspatangus Vidali Cotteau. 1890.

Equinid del eocenic citat per en Loriol en 1905 en ses «*Notes pour servir au étude des Echinodermes*».

Goniobasis? *Vidali* Cossmann. 1906.

Mol·lusco gasteropod del eocenic de Perauba (Lleida) descrit en la obra «*Estudio de algunos moluscos eocenicos del Pirineo Catalán*». Boletín de la Comisión del Mapa Geológico de España, tomo 28, pag. 146. Lam. B. fig. 11, 12, 13.

Goniopygus Vidali. Matheron.

Heliastrea *Vidali* Mallada. 1892.

Poliper del garumnià.

Hippurites Vidali Matheron. 1880.

Mol·lusco lamelibranqui del senonià superior del Montsech (Lleida) descrit al obra «*Recherches paleontologiques dans le Midi de France*». Planxa F 41, fig. 1.

Laurus (Phoebe) Vidali Fliche. 1906.

Planta del oligocenic de Tàrrega (Lleida) descrita en el treball «*Note sur quelques vegetaux tertiaires de la Catalogne*». Butlletí de l'Institutió Catalana d'Història Natural. Volum VI, pag. 120. Planxa I, fig. 1, 2, 3, 4, 5.

Leiosoma Vidali Cotteau. 1882.

Equinid del senonià inferior de Figols (Barcelona) descrit en el Bulletin de la Société Zoologique de France. Tomo VII.

Lychnus Vidali Repelin et Parent. 1921.

Mol·lusco gasteropod del Rognacià de Saldes (Catalunya). Memoires de la Société Geologique de France. Paleontologie. Tomo XXIII, pag. 19. Planxa IV, fig. 1-4.

Lymnaea Vidali Hermite. 1879.

Mol·lusco gasteropod del Pliocènic lacustre de Palma (Mallorca) descrit en el treball «*Etudes geologiques sur les iles Baleares*».

Maeandrina Vidali Mallada. 1892.

Poliper del garumnià de Isona (Lleida).

Meandropsina Vidali Schlumberger. 1898.

Foraminifer del Santonjà de Tragó, de Noguera (Lleida) descrit en el treball «*Note sur le genre Meandropsina* Mun-Chalm n. g. Bulletin de la Société Geologique de France. 3.ª serie, tomo 26, pag. 337. Lam. VIII-IX.

Melania Vidali Cossmann. 1897.

Mol·lusco gasteropod del eocènic de Puigcerçós (Lleida) descrit en el treball «*Estudio de algunos moluscos eocenos del Pirineo Catalán*». Boletín de la Comisión del Mapa Geológico de España, tomo 23, pag. 177. Lam. VIII, fig. 32, 33, 34, 35. Lam. X, fig. 8-9.

Micropsis Vidali Cotteau. 1882.

Equinid del senonià inferior de La Nou (Barcelona) descrit en el Bulletin de la Société Zoologique de France. Tomo VI.

Mitrocaprina Vidali Douvillé. 1904.

Mol·lusco lamelibranqui del maestrichtià de (Lleida) descrit en el treball «*Sur quelques rudistes à canaux*. Bulletin de la Société Geologique de France, tom. 4, pag. 525. Planxa XIII, fig. 1-5.

Mortoniceras Vidali Nicklés. 1891.

Mol·lusco cefalopod del neocomià de La Querola (Alacant) descrit a l'obra «*Recherches géologiques sur les terrains secondaires et tertiaires de la province d'Alicante*». Trad. Cast. Boletín de la Comisión del Mapa Geológico de España. Tomo 20, pag. 288. Lam. 12, fig. 10. Lam. 13, fig. 7.

Nerita Vidali Cossmann. 1906.

Mol·lusco gasteropod del eocènic de Perauba (Lleida) descrit en el treball «*Estudio de algunos moluscos eocénicos del Pirineo Catalán*». Boletín de la Comisión del Mapa Geológico de España. Tom. 28, pag. 149. Lám. A. fig. 10, 11, 12, 13.

Neritopsis Vidali Doncieux. 1908.

Mol·lusco gasteropod del lutecià de Fabrezant (Herauld) descrit en l'obra «*Catalogue descriptif des fossiles nummulitiques de l'Aude et de l'Herault*». Annales de l'Université de Lyon. Fasc. 22, pag. 239. Planxa XIII, fig. 6 a, 6 b.

Orbitoides Vidali Prever. 1904.

Foraminífer del Aptià de Bel en la província de Castelló descrit en el treball «*Osservazioni sopra alcune nuove orbitoides*». Atti della Accademia Reale delle Scienze di Torino, pag. 4, fig. 1 a 5.

Ostrea Vidali Cossmann. 1887.

Mol·lusco lamel·libranqui del eocènic de Cisquer (Lleida) descrit en el treball «*Estudio de algunos moluscos eocenos del Pirineo Catalán*». Boletín de la Comisión del Mapa Geológico de España. Tomo 23, pag. 174. Lám. VI. fig. 6, 7, 8, 9.

Palaeschna Vidali Meunier. 1914.

Insecte del Kimeridgià de Santa Maria de Meyà (Lleida) descrit en el treball «*Un blátido y una larva de odonato del kimeridgense de la sierra del Montsech (Lérida)*». Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona. 3.ª época. Vol. XI, pag. 121, lám. II, fig. 1, 2, 3.

Palaeontina Vidali Meunier. 1902.

Insecte del Kimeridgià de Santa Maria de Meyà (Lleida) descrit en el treball «*Una nueva cicada del kimeridgense del Montsech, provincia de Lérida*». Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona, 3.ª época. Vol IV, fig. 3, 4, 5.

Placosmia Vidali Mallada. 1892 (1921).

Políper del santonià del Montsech de Ager (Lleida) descrit

en el treball «*Contribución a la paleontología del cretácico de Cataluña*». Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona. 3.ª época, Vol. XVII, pag. 90. Lám. 4, fig. 12, 13, 14 y Lám. 7, fig. 1, 2, 3, 4, 5.

Pleurotomaria Vidalina Mallada. 1875.

Mol·lusco gasteropod del carbonífer de Mieres (Asturies) descrit en la obra «*Sinopsis de las especies fósiles encontradas en España*». Tomo I, pag. 102. Lám. III, 6, 6 a, 6 b.

Potamides Vidali Cossmann. 1897.

Mol·lusco gasteropod del eocènic de Puigcerçós (Lleida) descrit en el treball «*Estudio de algunos moluscos eocenos del Pirineo Catalán*». Boletín de la Comisión del Mapa Geológico de España. Tomo. 23, pag. 188. Lám. VIII, fig. 28, 29, 30, 31. Lám. X, fig. 11, 12.

Propterus Vidali Sauvage. 1903.

Peix del Kimeridgià de Santa Maria de Meyà (Lleida) descrit en el treball «*Noticia sobre los peces de la caliza litográfica de la provincia de Lérida*», Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona. 3.ª época. Vol. IV, pag. 473. Lám. 2, fig. 1.

Pseudoasterophyllites Vidali Zeiller. 1902.

Planta del Kimeridgià de Santa Maria de Meyà (Lleida) descrit en el treball «*Sobre algunas impresiones vegetales del Kimeridgense de Santa Maria de Meyà, provincia de Lérida (Cataluña)*». Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona. 3.ª época, Vol. IV. pag. 349. Lám. II, fig. 1, 2, 3, 4.

Pyrazus Vidali Doncieux. 1908.

Mol·lusco gasteropod del lutecià de Coustouge descrit en la obra «*Catalogne descriptif des fossiles numulitiques de l'Ande et de l'Herault*». Annales de l'Université de Lyon, fasc. 22, pag. 154, planxa VIII, fig. 13 a - 13 d.

Pyrgostelis (Turbonilla) Vidali Cossmann. 1921.

Mol·lusco gasteropod del Tortonià? de Ciurana (Girona) citat en el treball «*Essais de Paleoonchologie comparée*». Tomo XII. pag. 291. Planxa VI, fig. 71-72.

Rhabdocidaris Vidali Cotteau. 1883.

Equinid del eocènic de Amer a Olot (Girona) descrit en el treball «*Reseña geológica y minera de Gerona*». Boletín de la Comisión del Mapa Geológico de España Tomo 13, pag. 287. Lám. IX, fig. 9 a 11.

Rhabdophyllia Vidalii Mallada. 1892.

Poliper del garumnià.

Rostellaria Vidalii Leymerie 1878.

Mol·lusco gasteropod del eocènic de Belbèze (Haute-Garonne) descrit en l'obra «*Description geologique des Pyrénées de l'Haute-Garonne*».

Schizaster Vidalii Lambert. 1899.

Equinid del eocènic de Olot (Girona) descrit en el treball «*Description des Echinides fossiles de la province de Barcelone*». Memoires de la Société Géologique de France. Paleontologie. Tomo. IX, n.º 24, pag. 43. Planxa III. fig. 8-9

Semisolarium Vidalii Cossmann. 1915.

Mol·lusco gasteropod del maestrichtià de Sensuy (Lleida) citat en l'obra «*Essais de Paleoconchologie comparée*». Tomo X, pag. 157, planxa VI, fig. 26-27, i descrit en el treball «*Contribución a la paleontologia del cretácico de Cataluña*». Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona. 3.ª època, Vol. XVII, pag. 102. Lám. 1 bis., fig. 12, 13, 14, 15, 16.

Siderolites Vidalii H. Douvillé. 1906.

Foraminífer del Maestrichtià de Pobla de Segur (Lleida) descrit en el treball «*Evolution et enchainement des foraminifères*». Bulletin de la Société Geologique de France. 4.ª sèrie, tomo VI, pag. 598. Planxa XVIII, fig. 9.

Terebratella Vidalii Mallada. 1892.

Braquiopod del eocènic de les províncies de Barcelona i Osca citat en la «*Descripción de la provincia de Huesca*».

Tilia Vidalii Rerolle. 1884.

Planta del miocènic lacustre de la Cerdanya descrit en l'obra «*Etudes sur les vegetaux fossiles de Cerdagne*».

Tornus (Adeorbis) Vidalii Cossmann. 1918.

Mol·lusco gasteropod del miocènic superior? de Ciurana (Girona) descrit en la obra «*Essais de Paleoconchologie comparée*». Tomo XI, pag. 348. Planxa II, fig. 58-60.

Triplacidia Vidalii de Loriol. 1905.

Equinid del eocènic descrit en l'obra «*Notes pour servir à l'étude des echinodermes*».

Turbo? Vidalii Leymerie. 1878.

Mol·lusco gasteropod del garumnià de Auzàs (Haute-Garonne) descrit en la obra «*Description geologique des Pyrénées de l'Haute-Garonne*».

Vidalia cathalaunica Sauvage. 1903.

Peix del Kimeridgià de Santa Maria de Meyà (Lleida) descrit en el treball «*Noticia sobre los peces de la caliza litografica de la provincia de Lérida*». Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona. 3.ª època. Vol. IV, pag. 479. Làm. I, fig. 4. Làm. 4, fig. 3.

Vidalina hispanica Schlumberger. 1899.

Foraminífer del santonià de Tragó de Noguera (Lleida) descrit en el treball «*Note sur quelques foraminifères nouveaux ou peu connus du crétacé d'Espagne*». Bulletin de la Société Géologique de France. 3.ª série, tomo 27, pag. 459. Làm. VIII, fig. 6. Làm. IX, fig. 12 i 13.

BIBLIOGRAFIA CIENTÍFICA

GEOLOGIA

- 1871.—«Excursión geológica por el Norte de Berga».—*Revista Minera*, Madrid, vol. XXII; números 514-515, 22 pàgs. i 1 làmina.
- 1875.—«Geología de la provincia de Lérida. Región central». Madrid. *Boletín de la Comisión del Mapa Geológico de España*. Vol. II, pàgs. 273-349.
- 1879.—«Excursión geológica por la Isla de Mallorca seguida del examen microscópico de varias rocas de la misma por D. Ramón Adán de Yarza». Madrid. *Boletín de la Comisión del Mapa Geológico de España*. Vol. VI, pàgs. 1-22.
- 1880.—VIDAL L. M., MOLINA E. «Reseña física y geológica de las islas Ibiza y Formentera». Madrid. *Boletín de la Comisión del Mapa Geológico de España*. Vol. VII, pàgs. 67-113. 1 làmina.
- 1881.—«Nota acerca de los hundimientos ocurridos en la cuenca de Tremp (Lérida) en Enero de 1881». Madrid. *Boletín de la Comisión del Mapa Geológico de España*. Vol. VIII, pàg. 113-129.
- 1882.—«Estudio geológico de la Estación termal de Caldas de Malavella». Madrid. *Boletín de la Comisión del Mapa Geológico de España*. Vol. IX.
- 1886.—«Reseña geológica y minera de la provincia de Gerona». Madrid. *Boletín de la Comisión del Mapa Geológico de España*. Vol. XIII.
- 1891.—«Nota sobre la presencia de la formación lacustre de Rilly

- en el Pirineo Catalán». Barcelona. *Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona*.
- 1893.—«Geologie a toute vapeur de Portbou a Barcelone». Toulouse. *Revue des Pyrenées* Vol. V. 16 pàgs.
- 1899.—«Compte-rendu de l'excursion de Gerona a Olot et San Juan de las Abadesas les 25, 26, 27 Septembre». 1898 París. *Bulletin de la Société Géologique de France*. Vol. XXVI. Pàgs. 674-678. Reproduit en el *Boletín de la Comisión del Mapa Geológico de España*. Vol. XXVII. 1903. Madrid.
- 1899.—«Compte-rendu de l'excursion du 30 Septembre au gisement de sel de Cardona». París. *Bulletin de la Société Géologique de France*. Vol. XXVI, pàgs. 725-731, planches XIII-XIV. Reproduit en el *Boletín de la Comisión del Mapa Geológico de España*. Vol. XXVII. 1903. Madrid.
- 1899.—«Sur le cretace superieur de la Vallée de la Muga (province de Gerona)». París. *Bulletin de la Société Géologique de France*. Vol. XXVI, pàgs. 859-863. Reproduit en el *Boletín de la Comisión del Mapa Geológico de España*. Vol. XXVII, 1903. Madrid.
- 1899.—«Compte-rendu des excursions dans la province de Lérida du 11 au 15 d'Octobre». París. *Bulletin de la Société Géologique de France*. Vol. XXVI, pàgs. 884-900. Reproduit en el *Boletín de la Comisión del Mapa Geológico de España*. Vol. XXVII, 1903. Madrid.
- 1900.—«La Tectónica y los ríos principales de Cataluña». Barcelona. *Boletín de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona*. Vol. 1. 12 pàgs. i 1 mapa.
- 1905.—«Note sur l'oligocène de Majorque». París. *Bulletin de la Société Géologique de France*. 4.ª série. Vol. V. pàgs. 651-654.
- 1906.—VIDAL L. M. — DEPERET CH. «Contribución al estudio del oligoceno en Cataluña». Barcelona. *Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona*. Amb versió francesa. Vol V. 19 pàgs.
- 1906.—DEPERET CH. — VIDAL L. M. — «Sur le bassin oligocene de l'Ebre et l'Histoire tertiaire de l'Espagne». París *Compte-rendu de l'Academie des Sciences*.
- 1907.—«Nota sobre el supuesto granito eruptivo del Serrat Negre en las montañas de La Nou, provincia de Barcelona». *Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona*. Vol. VI, pàgs. 253-256.
- 1914.—«Cuatro palabras sobre las salinas de Cardona y su edad geológica». Madrid. *Boletín de la Real Sociedad Española de Historia Natural*. Vol. XIV, pàgs. 373-383.

- 1916.—«La faz de la tierra en Cataluña durante varias épocas geológicas. Barcelona. *Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona*. Vol. XIII. pàgs. 61-74.
- 1917.—«Geología de Montsech». Barcelona. *Junta de Ciencias Naturales de Barcelona*. pàg. 16, làm. 12.
- 1918.—«Geología del Montsech». Tortosa. *Ibérica*. Vol. IX, pàgs 152-155.
- 1918.—«Paleogeografía de Cataluña». Tortosa. *Ibérica*. Vol. X. pàgs. 171-176.
- 1919.—«Montserrat». Tortosa. *Ibérica*. Vol. XII pàgs. 66-71.
- 1919.—«Montserrat». Madrid. *España Forestal* n.º 51.
«Es terciario o cretácico el *Bulimus gerundensis*?» (Inèdit (pòstum).
«Descripción física, geológica y minera de la provincia de Lérida». (Començat).

PALEONTOLOGIA

- 1874.—«Datos para el conocimiento del terreno garumnense de Cataluña». Madrid. Impres per ordre del Govern. 39 pàgs. 8 làmines.
- 1877.—«Nota acerca del sistema cretáceo de los Pirineos de Cataluña». Madrid. *Boletín de la Comisión del Mapa Geológico de España*. Vol. IV, pàgs. 257-372, làminas 1-7.
- 1882.—«Nota sobre el género *Fistulana* (Bruguière) y descripción de una especie nueva del grupo nummulítico». Barcelona. *Memorias de la Real Academia de Ciencias Naturales y Artes de Barcelona*, pàg. 8 i 1 làmina.
- 1883.—«Edad de las capas de *Bulimus gerundensis*». Barcelona. *Boletín de la Real Academia de Ciencias Naturales y Artes de Barcelona*. 17 pàgs. 1 làmina.
- 1902.—«Sobre la presencia del tramo Kimeridgiense en el Montsech y hallazgo de un batracio en sus hiladas». Barcelona. *Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona*. Vol. IV, 7 pàgs. amb versió francesa.
- 1909.—«Nota sobre un fósil del tramo Kimeridgiense del Montsech (Lérida). Madrid. *Boletín de la Real Sociedad Española de Historia Natural*. Vol. IX, pàgs. 361-363, làmines 6 i 7.
- 1910.—«Teoría evolutiva». Discurs pronunciat en inaugurar-se el curs acadèmic de 1910-1911 a l'Ateneo Barcelonès. Barcelona. 32 pàgs.
- 1913.—«Nota sobre la presència del *Dryopithecus* en el miocè superior del Pirineu Català». Barcelona. *Treballs de la Societat de Biologia*.

- 1913.—«Sobre la presencia del género *Dryopithecus* en el miocénico superior del Pirineo Catalán». Madrid. *Boletín de la Real Sociedad Española de Historia Natural*. Vol. XIII, pàgs. 499-507.
- 1914.—«Comunicación sobre la nota de M. Woodward a la Sociedad Geológica de Londres sobre...» Madrid. *Boletín de la Real Sociedad Española de Historia Natural*. Vol. XIV.
- 1914.—«Nota paleontológica sobre el Silúrico superior del Pirineo Catalán». Barcelona. *Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona*. Vol. XI, pàgs. 307-313, làmines 3.
- 1915.—«Nota geológica y paleontológica sobre el jurásico superior de la provincia de Lérida». Madrid. *Boletín del Instituto Geológico de España*. Vol. XXXVI, pàgs. 17-55, làmines 6.
- 1916.—«Sobre el pretendido *Archaeopteryx* de la Guinea Española». Madrid. *Boletín de la Real Sociedad Española de Historia Natural*. Vol. XVI, pàgs. 110-111.
- 1917.—«Nota paleontológica sobre el cretáceo de Cataluña». Madrid. *Asociación Española para el progreso de las Ciencias. Congreso de Sevilla*. 19 pàg. 4 làmines.
- 1917.—«Edad geológica de los lignitos de la Selva y Binisalem (Mallorca) y descripción de algunas especies nuevas». Madrid. *Memorias de la Real Sociedad Española de Historia Natural*. Vol. X, pàgs. 342-358, 3 làms.
- 1920.—«Nota sobre tres especies nuevas y dos poco conocidas del eocénico del Pirineo catalán». Barcelona. *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*. Vol. XX, pàgs. 125-127. làm. 1.
- 1921.—«Segunda nota paleontológica sobre el cretácico de Cataluña». Barcelona. *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*. Vol. XXI, pàgs. 56-63, 3 làmines.
- 1921.—«Contribución a la paleontología del cretácico de Cataluña». Barcelona. *Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona*. Vol. XVII, pàgs. 89-107, làmines 8.

MINERIA

- 1880.—«Reseña sobre las minas de carbón de la sociedad anónima «La Carbonífera del Ebro». Barcelona. 20 pàgs.
- 1882.—«Reseña de las minas de cobre y de hierro de la montaña de Montdevá en San Lorenzo de la Muga (Gerona) precedida

- de una notícia sobre la riquesa mineral del valle de la Muga. Barcelona 16 pàgines i 1 làmina.
- 1882.—«Yacimiento de la Aerinita». Barcelona *Crónica Científica* Vol. V, 5 pàgines.
- 1882.—«Yacimiento de la Aerinita». Madrid. *Boletín de la Comisión del Mapa Geológico de España*. Vol. IX pàgs. 113-121.
- 1883.—«Cuenca carbonífera de Seo de Urgel». Barcelona, 36 pàgs. 4 làms. i 1 plànol.
- 1884.—«Memoire sur le bassin houiller de Seo de Urgel». Barcelona. 23 pàgs.
- 1910.—«Resumé des gisements de fer de l'Espagne». Extrait de *The iron ore. Resources of the World*. Stockolm. 36 pàgs. 1 làm
- 1914.—«Riquezas minerales e industrias extractivas». Conferència donada en el VIII Curs Internacional de l'Exposició Comercial. Barcelona. 22 pàgs.
- «Los carbonos nacionales y la marina de Guerra». Article publicat al *Diario de Barcelona*.

HIDROLOGIA

- 1879.—«Legalidad de las demarcaciones de aguas». Barcelona. Articles publicats en 23 de gener i 4 de febrer al *Diario de Barcelona*.
- 1880.—«Descripción geológica de la Fuente Amarga de Rubinat (provincia de Lérida)». Barcelona. 6 pàg.
- 1908.—«Investigaciones de hidrología subterránea en la comarca de Bañolas (Gerona)». Barcelona. *Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona*. vol. VII, pàgs. 339-355.
- 1909.—VIDAL L. M.—SÁNCHEZ LOZANO R.—«Estudio de hidrología subterránea en Villena (Alicante)». Madrid. *Boletín de la Comisión del Mapa Geológico de España*. Vol. XXX, pàgs. 61-91, 3 làmines.
- 1909.—«Informe sobre una instancia del Ayuntamiento de Peñas de San Pedro (Albacete) para alumbrar aguas subterráneas». Madrid. 7 pàgs.
- 1910.—«Dictamen sobre el proyecto de conducción de aguas del río Tordera a Barcelona a instancia del peticionario Don Ramón Matas Rodés». Barcelona. 20 pàgs. 2 làmines.
- 1911.—«Carra abierta al Sr. D. Ramón Matas Rodés, autor del proyecto de conducción de aguas del río Tordera a Barcelona». Barcelona. 6 pàgs.
- 1914.—VIDAL L. M.—MALLADA L.—«Memoria relativa al abasteci-

miento de aguas potables de la ciudad de Cartagena y su puerto». Cartagena. 140 pàgs. 6 làmines.

1920.—«Un fenómeno hidráulico en la provincia de Gerona». Tortosa. *Ibérica*. Vol. XIV, pàgs. 92-94.

PREHISTORIA

1894.—«Les coves prehistòriques de la provincia de Lleyda». Barcelona. *Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya*. Any IV, 31 pàgs.

1894.—«Más monumentos megalíticos en Cataluña». Barcelona. *Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona*. 24 pàgs.

1911.—«Otros monumentos megalíticos en Cataluña». Barcelona. *Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona*. Vol. X, pàgs. 1-10, 1 làm.

1912.—«Abric Romanic. Estació Agut, Cova del Oro dels Encantats». Barcelona. *Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans*.

1914.—«Nota sobre un Menhir y una piedra oscilante con esculturas y letras ibéricas». Barcelona. *Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona*. Vol. XI, pàgs. 19-29, 2 làmines.

1915.—«Un megalito curioso». Tortosa. *Ibérica*. Vol. IV, pàgs. 293 i 294.

1915.—«Un megalito curioso llamado la *piedra del sacrificio* de castillo de Sabasona en la comarca de Vich». Madrid. *Boletín de la Real Sociedad Española de Historia Natural*. Vol. XV, 2 làms.

1916.—«Cerámica de Ciempozuelos en una cueva prehistórica de NE. de España». Madrid. *Asociación Española para el progreso de las Ciencias. Congreso de Valladolid*. 26 pàgs. 13 làmines.

1916.—«El hombre fósil». Tortosa. *Ibérica*. Vol. VI. pàgs. 91-95.

VARIA

1896.—«Excursió a la Pica d'Estats» (Agost de 1895), Barcelona. — *Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya*. 24 pàgs., 2 làmines.

1897.—«Noves excursions a la Pica d'Estats». Barcelona. — *Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya*. 29 pàgs., 4 làms.

1897.—«Discurs llegit en la solemne Sessió Inaugural del Centre Excursionista de Catalunya lo dia 5 de Febrer». Barcelona. 23 pàgs.

- 1898.—«Discurs llegit en la Solemne Sessió Inaugural del Centre Excursionista de Catalunya lo dia 21 de Gener». Barcelona. 23 pàgs.
- 1898.—«Habla el país. Lo que dicen en Barcelona». Manifestacions fetes a un redactor de *El Liberal*. Barcelona. 16 de novembre.
- 1898.—Excursió a Cadaqués i Sant Pere de Roda». Barcelona. *Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya*. 26 pàgs.
- 1898.—«Excursió al Castell de Requesens, Agullana, Besalú, Olot i Collsacabra». Barcelona. *Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya*. 42 pàgs.
- 1900.—«Discurs pronunciat en el Centre Excursionista de Catalunya en la Sessió Inaugural. Barcelona. 21 pàgs.
- 1907.—«Los refugios en la montaña». Barcelona. Article publicat al *Diario de Barcelona* en 4 de Juny. 1 pàg.
- 1907.—Datos biográficos sobre algunos naturalistas calalanes y de la Academia de Ciencias de Barcelona». Zaragoza. *Linneo en España*. Pàgines 321-328.
- 1907.—«Contribución de la provincia de Lérida a los progresos de las Ciencias geológicas». Zaragoza. *Linneo en España*. Pàgs. 517-522.
- 1908.—«Nota sobre dos formas nuevas de Barómetros de mercurio destinados a viajes científicos». Madrid. *Asociación española para el progreso de las Ciencias. Congreso de Zaragoza*. 5 pàgs. 2 làmines.
- 1909.—«Geografía Física de Catalunya». Barcelona. *Geografía general de Catalunya*.
- 1915.—«Ariete duplex. Vidal-Castells». Madrid. *Asociación Española para el progreso de las Ciencias. Congreso de Valladolid*. 4 pàgs. 2 làms.

Mn. J. R. BATALLER